

etiam nomina ipsa testium sunt ei (ut quid , & a quo sit dictum appareat) publicanda , necnon exceptiones , & replicationes legitime admittendæ : ne per suppressionem nominum , infamandi , per exceptionum vero exclusionem deponendi falsum audacia præbeatur . Ad corrigendos itaque subditorum excessus , tanto diligentius debet Prælatas assurgere , quanto damnabilis eorum offensas deseret incoorrectas . Contra quos , ut de notioribus excessibus taceatur , etsi tribus modis possit procedi , per accusationem videlicet , denunciationem , & inquisitionem ipsorum : ut tamen a in omnibus diligens adhibeatur cautela , ne forte per leve compendium ad grave dispendium veniatur : sicut accusationem legitima debet præcedere inscriptio , sic & denunciationem charitativa monitio , & inquisitionem clamorosa insinuatio prævenire : illo semper adhibito moderamine , ut iuxta formam iudicii , sententiæ quoque forma dicitur . Hunc tamen ordinem circa b regulares personas non credimus usquequaque servandum c , quæ (cum causa requirit) facilius , & liberius a suis possint administrationibus amoveri .

CAP. XXV.

Metropolitani ad correctionem excessuum , & reformationem morum , singulis annis facere debent provinciale Concilium : in quo statuere debent personas idoneas per singulas dioceses , quæ solite investigent , & in sequenti Concilio referant corrigenda : & Episcopi debent facere Synodos Episcopales singulis annis , & publicare agitata in provinciali Concilio : & hæc negligentes ab executione officii suspenduntur . h. d.

Idem d in eodem . (an. 1216.)

Sicut e olim a sanctis Patribus noscitur institutum , Metropolitani singulis annis cum suis Suffraganeis provincialia non omittant Concilia celebrare : in quibus de corrigendis excessibus , & moribus reformandis , præsertim in Clero , diligentem habeant cum Dei timore tractatum , canonicas regulas , maxime quæ statutæ sunt in hoc generali Concilio , relegentes , ut eas faciant observari , debitam poenam transgressoribus infligendo .

Ut autem id valeat efficacius adimpleri , per singulas dioceses statuatur personas idoneas , providas videlicet & honestas , quæ per totum annum simpliciter , & de plano absque ulla jurisdictione solite investigent , quæ correctione , vel reformatione sunt f digna , & ea fideliter perferant ad Metropolitanum , & Suffraganeos , & alios in Concilio subsequenti , ut super his & aliis , prout utilitati , & honestati congruerit , provida deliberatione procedant : & quæ g statuerint , faciant observari : publicaturi ea in Episcopalis Synodis , annuatim per singulas dioceses celebrandis . Quisquis autem hoc salutare statutum neglexerit adimplere , a sui executione officii suspendatur .

CAP. XXVI.

Sententiæ excommunicationum , suspensionum , vel interdictionum late post denunciationem per Abbatem denunciatur , vel alium pro ipso in Monachos denunciante , vel adhaerente eidem , relaxantur : spoliati restituuntur , & iuramenta de tacenda veritate relaxantur , dicta testium denunciatio traduntur , & expensæ de bonis monasterii Monachis denunciantibus ministrantur : & propter hoc ab obedientia Abbatis non eximuntur , sine tamen liti præiudicio .

Gregorius IX. Archiepiscopo , & Priori sanctæ Mariæ Rothomagen . (an. 1236.)

a al. ita , tamen ut diligens adhibeatur omnibus cautela , &c. absque voce , in : sed in Concilio , & verustioribus legitur ut est impressum ; in uno non , adhibeatur , sed , adimpleatur , legitur . b contra . c observandum . d Scilicet Innocent. III. in Conc. gener. cap. 6. e C. 5. eod. tit. in 4. compil. f sint . g Quod statuerunt , faciant observari .

Lim I. V. & P. ordinis Tironensis a : [& inf.] Ne igitur reformatio monasterii valeat retardari , mandamus , quatenus relaxatis excommunicationum , seu suspensionum sententiis , si quas idem Abbas protulerit b , vel per quoscunque iudices promulgari fecit , post inceptum negotium in eos , & adhaerentes eidem , ac eis restitutis , quos idem Abbas negotio pendente contra iustitiam spoliavit : in negotio de plano , & absque iudicio strepitu procedentes (cum talibus maxime in hoc casu non deceat Dei servos involvi) inquiratis , quæ circa c personas , & observantias regulares videritis inquirenda , corrigentes , & reformantes tam in capite , quam in membris , quæ correctionis , & reformationis officio noveritis indigere : iuramentis , si qua de tacenda veritate Abbas extorserit , relaxatis : proviso , ut d negotio ipso pendente præfati Monachi eidem Abbati obediant & intendant , ita tamen , quod per hoc prosecutio negotii non valeat impediri . Si vero testes contra eundem Abbatem producti fuerint , dictorum ipsorum ei copiam dari faciatis , Prædictis autem Monachis expensas factas propter hoc , & tribus vel quatuor ex istis , vel aliis , quos idoneos ad dictum negotium prosequendum duxeritis assumendos , faciatis de bonis ejusdem monasterii , & faciendas expensas ad prosecutionem ipsius negotii necessarias , computatis , si qua propter hoc receperunt , de bonis monasterii , cum proprio non habeant , ministrari . Contradictores , &c.

CAP. XXVII.

Contra Prælatum denunciatur de dilapidatione sit commissio super veritate inquirenda , & pendente negotio debet sibi interdici potestas alienandi .

Idem Episcopo Cister. e de Alde. & de Salen. Abbatibus . (an. 1236. Roma in Germaniam .)

Prælatorum excessus : [& inf.] Sane dilecti filii C. & quatuor alii Canonici Frisigien. f denunciando monstrarunt , quod Frisigien. Episcopus bona sui Episcopatus , quem (ut dicunt) fuit minus canonicè affectus , adeo graviter dilapidavit & consumit , quod nisi celeriter adhibeatur remedium , Episcopatus idem per eum ad irreparabile g dissolutionis opprobrium deducetur : nec solummodo rerum , verum etiam famæ suæ prodigus & salutis , vitam ducit enormiter dissolutam : (& infra .] Difer. v. mandamus , quatenus personaliter accedentes ad locum , inquiratis solite veritatem , & eam fideliter conferribentes , sub sigillis vestris h nobis transmittatis inclusam . Eidem Episcopo terminum assignantes , quo nostro se conspectui repræsentet , pro meritis recepturus : potestate vendendi , dandi , infeudandi , seu i quomodolibet alienandi bona ipsius Ecclesiæ , interim eidem penitus interdita .

TITULUS II.

DE CALUMNIATORIBUS.

CAP. I.

Subdiaconus calumniose accusans Diaconum Subdiaconatu privatur , & publice verberibus castigatur , & in exilium mittitur .

Gregorius Anthemio Subdiacono . (an. 600. Roma .)

Cum fortius punienda sint crimina , quæ infontibus , & maxime sacratis hominibus inferuntur , quam sitis culpabiles , qui in causa Joann. Diac. reseditis , attendite , ut Hilarium criminatorem ipsius nulla ex defi-

a Cister. al. Tironens. al. Civonens. b protulit . c contra . d proviso etiam , &c. e Cisterciens. & de Alio . & Salien. Abbat. al. Cisterciens. f Frisigien. al. Frigisen. g al. ad irreparabilis dissolutionis , &c. h Alias , sub sigillis vestris veritatem nobis , &c. i al. seu quolibet modo , &c.

definitione vestra poena conveniens castigaret : [& infra .] Quia ergo tanta nequitia malum sine digna non debet ultione transire , jubemus eundem H. prius subdiaconatus (quo indignus fungitur) privari officio , & verberibus publice castigatum , in exilium deportari .

CAP. II.

Denunciator in probatione criminum deficiens , ab officio , & beneficio suspenditur , donec innocentiam suam purget .

Innocentius a III. Zamoren. Segobien. & Abulen. Episcopis . (an. 1212. Roma in Hispan.)

Cum b dilectus filius Magister Scholarium Palæstinus ad sedem Apostolicam accessisset , & de suo Episcopo excessus varios nunciasset , examinationem commissimus excessuum objectorum : [& inf.] Cum autem processum negotii examinaverimus diligenter , nec intelligere potuerimus probatum esse sufficienter aliquid de prædictis , eundem Episcopum absolvendum decernimus ab objectis : vobis mandantes , quatenus memoratum Magistrum scholarium , donec canonicè suam purgaverit innocentiam , scilicet quod non calumniandi animo ad hujusmodi crimina proponenda processit , ab officio , & beneficio suspendatis : ut ceteri simili poena perterriti , ad infamiam suorum facile non proliant Prælatorum .

TITULUS III.

DE SIMONIA , ET NE ALIQUID PRO

SPIRITUALIBUS EXIGATUR , VEL

PROMITTATUR .

CAP. I.

Episcopus pro ordine ab eo conferendo , vel Ministri , vel Notarii nihil temporale exigere debent .

Gregorius generali Synodo præsidens . (an. 604. Roma .)

In d ordinando : [& inf.] Sic non debet Episcopus manum , quam imponit , ita nec Minister , vel Notarius in ordinatione ejus vocem , vel calamum vendere . Pro ordinatione igitur , vel usu pallii , seu chartis , atque pastellis , eum , qui ordinatur , omnino aliquid dare prohibemus .

[1 Episcopo Pontifex manum imponit , Evangelicam lectionem Minister legis , confirmationis autem ejus epistolam Notarius scribit .]

CAP. II.

Deponendus est , qui per pecuniam aliquem ejicit de Ecclesia sua , se posse intrudendo .

Ex Concilio Moguntinen. e

Qui alium in Ecclesia ordinatum per pecuniam expulerit , eamque sibi taliter vendiderit , omnino deponatur .

CAP. III.

Quilibet Catholicus admittitur ad accusandum de crimine simoniae .

Deodatus f Papa . (an. 616. Roma .)

SI dominus g , & Magister omnium , qui sine peccato fuit , accusandi licentiam uni dedit : (& infra .] Non igitur quilibet Catholicus est respuendus , sed ut veritatem afferat ad propalandam h simoniacam rabiem , magnis est precibus exhortandus .

[1 Quanto magis unius assertione corrigendus est , qui simoniae labe noscitur esse pollutus ?]

CAP. IV.

Simoniacus pendente accusatione ab administratione divinarum prohibetur .

a Honorius III. b C. 7. de accus. in 3. comp. c De materia hujus malæ tradit B. Thom. & Cajet. 2. 2. qu. 100. d Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. e Adde sub Rabano Archiepiscopo cap. 12. refert Bur. 3. decr. c. 110. Ivo p. 3. c. 86. & c. 2. eod. tit. in 2. compil. f Adeodatus . g Cap. 3. eod. tit. in 1. compil. h pellendam . al. repellendam . i exorandus .

Tom. II.

Idem . (an. eod.)

Accusatum a simoniacum necesse habuimus prohibere , ne Missarum solennia celebraret , donec quid esset , verius confitisset .

CAP. V.

Idem dicit , quod præcedens , nisi quod illud cap. loquitur in accusatione , istud in inquisitione : & illud loquitur de simoniaci in genere , istud declarat de ordine .

Idem .

Quotiens b : [& inf.] Pervenit ad nos , quod per simoniacam hæresim fueris ordinatus : propterea necesse habuimus te prohibere , ne Missarum solennia celebrare debuisses , donec quid sit , verius discerneremus .

[1 Contra Ecclesiasticam disciplinam quid suggestum dicitur , ne nos ante Deum culpa ex dissimulatione redarguat , irrequisiti , hoc relinquere non audeamus .]

CAP. VI.

Simoniacus est deponendus .

Lucius Papa . (an. 254. Roma .)

Sicut simoniaca c pestis sui magnitudine alios morbos vincit : ita sine dilatione mox , ut ejus signa per aliquam personam claruerint , de Ecclesia Dei debet eliminari atque repelli .

CAP. VII.

Simoniacum accusare potest servus , meretrix , & criminosis . Deodatus . d (an. 616. Roma .)

Tanta e est labe hujus criminis , quod etiam servi adversus dominos f , & quilibet criminosis admittuntur ad accusationem . Item omnis peccator Missam cantare potest , præter simoniacum , quem quilibet (ut ab ordine male accepto removeatur) accusare potest , vel etiam meretrix .

CAP. VIII.

Simoniacum est pretium recipere pro ingressu religionis , pro Prioratibus , vel Capellis concedendis , & pro Prælati instituentis , pro concedenda sepultura , pro chrismate , pro oleo sancto , pro benedictionibus nubentium , vel aliis sacramentis : nec valet consuetudo in contrarium . h. d. cum sequenti .

Alexander III. In Concilio Tironen. (an. 1163.)

N on satis : [& infra .] Prohibemus igitur , ne ab iis , qui ad religionem transire volunt , aliqua pecunia requiratur . Nec Prioratus g , vel Capellaniam quilibet Monachorum , aut Clericorum annua distractione vendantur . Nec ab eo , cui regimen ipsarum committitur , pro h eorum commissione ullum pretium exigatur . Unde quisquis contra hoc decretum attentare præsumperit , tam ille , qui dederit , quam ille i , qui receperit , vel consenserit , partem se cum Simone non dubitet habiturum . Pro sepultura quoque , & chrismatis , & olei receptione , nulla cujusquam pretii exactio attentetur , nec sub obtentu cujusquam consuetudinis reatum suum quis tueatur : quia diuturnitas temporis non dimittit peccata , sed auget .

[1 Inutiliter ab Apostolo avaritia redarguitur , si ab his qui in Clevo videntur constituti , & præcipue qui nomen Religiosorum præstentur , regula modis omnibus non servatur .]

CAP. IX.

Summatum est supra in cap. præcedenti . Ex Concilio Lateran. k (an. 1179.)

29

Cum

a Cap. 4. eod. tit. in 1. compil. refert Grat. sive Palea 2. q. 4. c. accusatum . b Cap. 5. eod. tit. in 1. compil. vide Bernar. Diaz. in præf. crim. Can. c. 23. c Cap. 7. eod. tit. in 1. compil. d Adeodatus . al. Deusdedit . e Cap. 16. eod. tit. in 1. compil. f Hoc est speciale : quia regulariter non . g Alias , neque Capellaniam . h pro illa commissione . i quam qui receperit , & consenserit , &c. k Scilicet Later. sub Alexand. III. c. 7. & 8. eod. tit. in 1. compil.

Um in Ecclesie corpore: [& infra. i] Horribile nimis est, quod in quibusdam Ecclesiis locum venalitas perhibetur habere, ita ut pro Episcopis, vel Abbatibus, seu quibuscunque personis Ecclesiasticis ponendis in sedem a, sive introducendis Presbyteris in Ecclesiam b, necnon & pro sepulturis, & exequiis mortuorum, & benedictionibus nubentium, seu aliis sacramentis aliquid requiratur c. Putant autem plures ex hoc licere, quia legem mortis de longa invaluisse consuetudine arbitrantur, non attendentes, quod tanto graviora sunt crimina, quanto diutius infelicem animam tenuerunt alligatam. Ne igitur hæc de cætero fiant, vel pro personis Ecclesiasticis deducendis in sedem, vel Sacerdotibus instituendis, aut sepeliendis mortuis, seu benedicendis nubentibus, seu aliis sacramentis conferendis, seu collatis aliquid exigatur, districtius prohibemus. Si quis autem contra hoc venire præsumpserit, portionem cum d Giezi se noverit habiturum.

[i Omnia debeant ex charitate tractari, & quod est gratis receptum, gratis debeat impendi.]

C A P. X.

Brave est.

Idem Vigilien. Episcopo. (an. 1180.)

Um e sit Romana: [& infra. i] Consult. t. t. respond. quod nihil pro Ecclesiarum consecratione potes, vel debes præter procuracionem exigere.

[i Ecclesia, cui licet immeriti præsidemus, caput omnium Ecclesiarum, mater, & magistra: cogimur tamen ex debito suscepti regimini, prout nobis Dominus dederit, respondere consultationibus singulorum, ut dubie questiones Apost. sedis providentia penitus enodentur. Quasivisti autem, frater Episcopo, Frat. tua rescribi, utrum pro Ecclesiarum consecratione quocunque præter procuracionem debeat exigere, & nos.]

C A P. XI.

Convictus de simonia deponendus est: idem in infamato, qui se purgare non potest.

Idem Toletano Archiepiscopo. (an. 1180.)

DE hoc autem f, quod Episcopus Exonien. Archid. beneficia, & cuidam Clerico ante electioem suam Prioratum dicitur promississe, ut uterque consentiret eidem: tuæ prudentiæ respondemus, quod si manifestum est eundem Archid. & Clericum ob causam illam promissa recepisse, aut exinde confessi fuerunt g in iure, vel legitime convicti, ab altaris ministerio sunt perpetuo deponendi b. Si vero id manifestum est, nec tamen inde convicti, vel confessi fuerint, sed tantum publica laborant infamia, eis canonica purgatio debet indici: in qua si defecerint, tanquam auctores tanti sunt sceleris puniendi. Regem autem & Principes ejus debes inducere, ut si qua receperint i a præfate Episcopo, ut ejus electioni præstarent assensum, Ecclesie Exonien. sine diminutione restituant, cum ea sine gravi suæ salutis periculo retinere non possint.

C A P. XII.

Simoniacum est pro temporali obsequio beneficium Ecclesiasticum promittere.

Idem Eboracen. Archiepiscopo. (an. 1180.)

Um essent k in nostra præsentia constituti R. Clericus, & nobilis vir V. quia Idem V. moram diutius facere non poterat, pro se in causa illa sufficientem constituit responsalem.

Cumque ab ore præfati R. intellexerimus, quod memoratus miles l promiserat ei dare Ecclesiam, si quoddam negotium ejusdem in nostra posset præsentia promovere: ac per hoc promissionem ipsam continere simoniacam præ-

a Sede. b Ecclesias. c exigatur in Concilio. d l. 4. Reg. c. 5. e C. 7. eod. t. in 1. comp. f C. 10. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. Lat. p. 2. c. 13. g fuerint. h removendi. i receperunt. k C. 11. eod. t. in 1. comp. & post Conc. Lat. sub Alex. III. p. 2. c. 14. l nobilis.

vitatem, eidem B. super eadem Ecclesia silentium duximus imponendum.

C A P. XIII.

Notorius simoniacus in beneficio ab illo deponitur: idem in infamato, qui se purgare non potest.

Idem Cistern. Episcopo. (an. 1180. Roma in Angliam.)

Insinuatum a est, quod in Ecclesiis tui Episcopatus plurimi Clerici per simoniam habere dicuntur ingressum, & infamia inde respergi. Unde mandamus, quatenus si qui fuerint, quos in prædictis Ecclesiis publicum, & notorium est simoniace intrasse: eos amoveas ab Ecclesiis taliter acquisitis. Illis autem, quorum crimen non est publicum, & notorium, si publica laborant infamia, cum quinta vel sexta manu sui ordinis purgationem indicas: in qua si defecerint, beneficiis hujusmodi Ecclesiarum perpetuo prives eosdem.

C A P. XIV.

Simoniacum est pretio, vel favore celare peccatorem, vel reconciliare non penitentem, vel digne penitentem a reconciliatione removere.

Idem. [an. 1180. Roma.]

Nemo b Presbyterorum xenium, vel emolumentum quolibet temporale, imo spirituale detrimentum, a quocunque publice peccante accipiat, ut Episcopo, vel ministro ejus peccatum illius celet: nec pro respectu cujusque personæ consanguinitatis aut familiaritatis alienis communicans peccatis, hoc Episcopo innotescere detrectet. Nec quencquam penitentem, vel minus digne penitentem, gratia, vel favore ad reconciliationem adducat, & testimonium reconciliationis ferat eidem, vel quocunque livore digne penitentem a reconciliatione removeat: quia simoniacum est utrumque.

C A P. XV.

Ecclesia e, si, vel redimi non potest. k. d. quoad literam.

Idem Vigor. Episcopo, & Priori de Acra.

[an. 1180. Roma in Angliam.]

Querelam o Monachorum de Acra recepimus, quod cum ipsi quoddam manerium cum pertinentiis suis, & Ecclesiam de Genen. a Monachis de Cardonio d sub annuo censu quidecim librarum fuissent adepti, & inde charitam ab ipsis Monachis habuissent: Prior eorum Capitulo inconsulto præscriptum manerium, & chartam Monachis de Cardonio accepta pecunia resignavit. Unde quia præfati Monachi de Acra se conqueruntur injuste gravatos: mandamus, quatenus partibus convocatis præscriptam causam concordia, vel iudicio terminetis, scituri, quod sicut emi non potuit, ita nec redimi Ecclesia memorata. Si vero Monachi de Cardonio legitime citati, ad vestram præsentiam accedere, & iudicio vestro stare contempserint, vos ipsos Monachos de Acra in possessionem eorum, de quibus controversia vertitur, inducatis, nec permittatis eos exinde absque ordine iudiciario molestari.

C A P. XVI.

Pro chrismate ab Ecclesiis pecunia exigere non debet, etiam si hoc habeat consuetudo.

Idem. [an. 1180. Roma.]

Ea, quæ e de avaritiæ: (& infra. i) Audivimus, quod nummos pro chrismate ab Ecclesiis extorquetis: quos nunc cathedraticum, aliquando Paschalem præstationem, interdum Episcopalem consuetudinem appellatis f.

Cap. 12. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. Lat. p. 2. c. 15. & Cassiodorum Decr. 3. tit. de seq. poss. & fructuum. b C. 13. eod. t. in 1. comp. vide C. Th. 2. q. 100. art. 3. c C. 14. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. Lat. p. 2. c. 12. d Cardonio. al. Cardonio. eadem est varietas paulo post. e C. 15. eod. tit. in 1. comp. f Facit gl. in l. si quis in fundi. §. vocabulo. ff. de leg. 1. & l. unio. c. de mutat. nom.

Quia vero hoc simoniacum esse cognoscitur: mandamus, quatenus prætextu alicujus consuetudinis, vel prælationis præscriptos denarios nullatenus exigatis: pro certo scituri, quod si hoc præsumpseritis, periculum ordinis, & dignitatis poteritis non immerito formidare.

[i Et cupiditatis radice proveniunt, & in speciem simoniace pravitate erumpunt, sunt penitus extirpanda, & qua de spina, & tribulis procedunt, falce Apostolici moderaminis sunt rescanda.]

C A P. XVII.

Pro habendis spiritualibus homagium facere, simoniacum est.

Idem. (an. 1180. Roma.)

EX diligenti a tua relatione innotuit, quod H. Cant. Archidiaconus te induxit, ei ut homagium faceres, & fidelitatem præstares, ita quod ipse tibi beneficium Ecclesiasticum annis singulis exhiberet. Unde b quoniam hujusmodi obligatio illicita, & contra tuæ salutis, necnon & suæ profectum existit, absolvi a nobis instantius postulasti: adijciens, quod ab eo deinceps nihil omnino de beneficio acciperes constituto. Quocirca nos tuam petitionem honestam, & favorabilem attendentes: te a præfati Archidiaconi homagio, & fidelitate [præsertim cum hæc taliter præstita, divinis, & humanis legibus contraire noscantur] absolvimus, ita quod ab Episcopo, vel Sacerdote discreto, poenitentiam inde condignam recipias. Verum ne aliqua propter hoc nota, vel infamia possit respergi, absolutionis nostræ literas tibi duximus indulgentas: quibus contra latrantium morsus tutus, & præmunus existas, & quas in testimonium indulgentiæ nostræ valeas demonstrare.

C A P. XVIII.

Ordinatio, vel consecratio non censetur simoniaca, licet ordinatori aliquid donatum fuerit non ex pacto.

Idem Strigonen. Archiepiscopo. (an. 1180.)

ET si quæstiones e tuas de fervore religionis ad nos perferri nullatenus ignoremus, non tamen tibi est in his, ultra quam oporteat, dubitandum, cum leges humanæ dicant, quod quidam tenui religione sacramenta necessaria, & legitima exhibere contemnunt: tenuem religionem vocantes, quæ ia talibus d hæsit, ubi non est aliquatenus hæsitandum. In hoc itaque quod P. Presbyter Cardinalis Apostolicæ sedis Legatus, pro electione tua, ut pallium tibi traderet, ad partes illas accessit, & frater tuus ejus præsciens necessitatem, ei equum unum te ignorante transmisit, quoniam per mare veniens, nullas aut paucas secum equitaturas adduxit, te nullo modo timere oportet. Cum in accipiendis e, vel dandis muneribus tria sint maxime attendenda, personæ scilicet dantis, & accipientis qualitas, quantitas muneris, & donationis tempus: qualitas personarum, ut a quo, & cui, videlicet an a paupere diviti, vel e converso, sive a divite locupletis datum fuerit: æstimatio muneris, & donationis tempus, si magni vel minoris pretii res data existat, & an instante necessitate, seu alio tempore conferatur. Si ergo prædictorum Cardinalis, & fratris tui personam, & qualitatem pensamus, non fuit magnum ab eodem fratre tuo Cardinali equum unum transmitti, quem etiam joculari f non petenti vir tantus, & tam abundans forte donaret: verum si temporis necessitatem perpendimus, non alia intentione hoc constat factum fuisse, quam ut Cardinali subveniretur in articulo prænotato: [& inf. i] Quod autem scriptum est: Beatus

a C. 19. eod. tit. in 1. comp. b Hæc periculis in Cod. Barb. Unde quoniam hujusmodi obligatio illicita est, & contra salutem anime tue, necnon & sue profectum existit &c. c C. 20. eod. tit. in 1. comp. d In tribus Vaticanis, qui in talibus hæsitant. e & dandis. f Vide Cajetanum apud B. Thom. 2. 2. q. 115. art. 2.

qui excusit manus a suas ab omni munere: de illis donis dictum est, quæ accipientis animam allicere, vel pervertere solent: quoniam b si ipsa etiam persona electi offerat ordinatori, vel consecratori suo electuarium, aut de vino, aut de aliis hujusmodi, quæ modici pretii fuerint c, & quæ voluntatem recipientis inclinare, vel movere non debeant, non tamen Ecclesia Romana interpretari consuevit, accipientem in his delinquere, vel donantem.

[i Quare propter hoc in conscientia tua nullus unquam debet scrupulus dubitationis emergere, cum res data modici pretii, quantum ad personam dantis, vel accipientis extirret, nec alteruter eorum aliquid in mente habuerit, quod tibi possit, vel debeat quantalibet vel etiam in modico laudonem asserre: etsi ante electionis examinationem, & pallii receptionem, & te nolente, & penitus ignorante sit factum, & equus in necessitate transmissus fuerit, & collatus, nec etiam res tanti reputetur, quæ accipientis animum multum movere debeat, aut ab honestatis proposito ad aliud declinare: quia]

C A P. XIX.

Abbas, & majores de Conventu si pro receptione Monachi receperunt pecuniam ex pacto, ab officio, & beneficio suspenduntur: & taliter recepta pecunia restituitur, & in aliud monasterium ita receptus transfertur.

Idem. (an. 1180. Roma.)

Veniens d ad nos F. Presbyter proposuit, quod Abbas & fratres sancti R. noluerunt eum in Monachum recipere, quousque triginta solidos dare convenerit: conventionem autem facta, sequenti die eum monasticum e habitum induerunt: & iidem Monachi triginta solidos, Abbas vero decem, & familia duodecim pro pastu (asserentes hoc esse de consuetudine monasterii) postularunt. Quoniam ergo factum hujusmodi perniciosum videtur, mandamus, quatenus si ita esse inveneris, Abbatem, & Monachos ad restituendam f pecuniam præfate F. tam indigne acceptam compellas, & Abbatem, & majores personas monasterii pro tantæ pravitate excessu ab officii executione suspendens, præcipias dicto F. ut in alio monasterio in habitu monastico Domino studeat deservire.

C A P. XX.

Si ordinandus præsentatori suo aliquid dedit ex pacto, simoniacum est: non tamen deponitur, si est occultum.

Idem. (an. 1180. Roma.)

EX tuæ g Fraternalitatis literis, & ex confessione Sacerdotis præsentium latoris accepimus, quod cum ad Sacerdotii ordinem non aliter voluisset eum ejus Archidiaconus præsentare, sex solidos solvit eidem, & sic ordinem ipsum per eum præsentatus accepit.

Unde tibi sic duximus respondendum, ut si hoc non est publicum, sed secretum, eundem Sacerdotem secreto convenias, monens sine ulla coactione propensus, & inducens h, ut ordinem alicujus religionis assumat, & perpetuo ab officio abstineat, quod illicite acquisivit. Alioquin non erit tutum (cum sit secretus excessus) ipsum invitum ab eodem officio coercere, cui tamen secretam poenitentiam, secundum quod tibi visum fuerit, injungere non postponas.

C A P. XXI.

Breve est, nec potest brevius sumari.

Idem. [an. 1180. Roma in Angliam.]

Q q 2

Ad

a Esa. 33. b In uno manusc. Vaticano: quoniam etiam si ipsa &c. c al. fuerunt, ex quo voluntatem, &c. sed nos veteriora, & emendatiora secuti sumus exemplaria. d C. 1. eod. tit. in 2. comp. e Monachalem. f De pæna Simoniacorum vide Turrecrem. loca præcitato. adde B. Th. 2. 2. q. 100. art. 6. g C. 2. eod. tit. in 2. comp. h Vide Federic. de Senis cons. 140. & Geminarum in c. si pauper. de præbendis. lib. 6.

AD a nostram: [& infra.] Difer. v. mandamus, quatenus pro ministerio Ecclesiastico exercendo, sive pro Vicariis assignandis, seu pro chrismate nullatenus pecuniam exigatis.

CAP. XXII.

Cum simoniace ordinato, qui simoniacus non est, dispensari potest.

Lucius III. (an. 1181.)

DE simoniace b ordinatis certum tibi non possumus dare responsum, nisi plenius cognoscamus, qualiter fuerint ordinati: cum quidam, licet secundum quandam speciem simoniæ, utpote ipsis ignorantibus, simoniace ordinentur: possunt (quia simoniaci non sunt) in suis ordinibus remanere.

CAP. XXIII.

Si contradicens electo pro pecunia de voluntate electi tradita, a contradictione cessat, electus postea confirmatus, est simoniacus, & beneficio renunciare tenetur.

Idem (an. 1181. Roma in Istriam.)

MAtthæus Cardinalis secreta nobis insinuatione monstravit, quod cum fuisset ad Ecclesiæ tuæ regimen de voluntate majoris partis fratrum electus, paucis tibi contradicentibus: quidam amicus tuus de conscientia tua, & voluntate turbata, ei, qui magister discordiæ videbatur, certe quantitatis munus exsolvit, & sic contradictio conquievit: nunc autem dubitas, quod non sis a labe simoniæ prorsus immunis, donec in administratione volueris remanere. Quia igitur consilium requisisti, quid tibi sit faciendum: respondemus, quod multum tibi consulis, si administrationem celeriter ac sponte dimittas, illius verbi memor existens c: Nihil prodest homini, si universum mundum lucratur, anima vero sua derelictum patitur.

CAP. XXIV.

Pro absolvendo excommunicatum pretium aliquod exigi non debet.

Idem. (an. 1181. Roma.)

AD d aures nostras pervenisse noveris, quod cum C. de Senevilla propter pecuniam, quam debebat, vinculo fuisset excommunicationis adstrictus, creditoribus satisfecit, sed excommunicatoribus decem libras pro absolutione querentibus, non valuit absolutionis beneficium obtinere. Quoniam igitur indignum est, & Ecclesiasticæ rationi contrarium, ut absolutionis beneficium redimatur: diser. v. mandamus, quatenus si præfatus C. debitum solvit, ipsum gratis faciatis absolvi, si excommunicatores id non fecerint requisiti.

CAP. XXV.

Monachi per simoniam recepti, si sunt simoniaci, ad archidiaconum monasteria transferuntur, alias post renunciationem in eisdem, vel in aliis monasteriis ejusdem ordinis poterunt collocari.

Clemens III. (an. 1190.)

DE regularibus Canoniciis seu Monachis nos consulere voluistis, qui per simoniam ingressum ipsis scientibus habuerunt. Unde cum super hoc auctoritates multæ reperiantur expressæ, non aliud quam statutum est, respondemus, ut locum, quem taliter adepti sunt, omnino dimittant, & similitudines, seu alia monasteria districtiora adeant, in quibus tam execrabilem excessum sine intermissione deplorent. Si autem ignorantibus ipsis pecunia data fuerit, cogas eos ad renunciandum loco eidem, & postmodum in ipsum reducere f, si ibi absque scandalo potuerint remanere, vel in alio, qui sit de ordine ipso, ad serviendum Deo poteris collocare.

a Cap. 3. eod. tit. in 2. compil. b C. 18. eod. tit. in 1. compil. c Marti. 16. Luc. 9. d C. 4. eod. tit. in 2. compil. vid. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. e Cap. 7. eod. tit. in 2. compil. vid. Turrescrema in cap. statumimus decretum. 1. q. 1. & alios quos citavit in cap. veniens. sup. eod. f redire, in plerisque vulgatis.

CAP. XXVI.

Si quis Canonici renuncians, ad quem per simoniam ignoranter assumptus fuerat, postea de novo assumatur ad illum, non potest ex prima receptione sibi aliquid vendicare.

Idem.

EX insinuatione a tua nobis innotuit, quod pater tuus interveniente pecunia, olim tibi Præbendæ beneficium acquisivit. Cumque ad annos discretionis perveniens, accepisses Dominicæ Crucis signum: dictam Præbendam in manu Præpositi, & fratrum libere resignasti. Sed iidem tibi compatiens, de novo te in suum Canonicum elegerunt, ita videlicet, quod per electionem istam postremum locum in choro, & in aliis obtineres: [& infra. 1] Respond. ut indulgentia, quam fratres tui misericorditer tibi fecisse noscuntur, contentus existens, ratione primæ receptionis, nihil audeas in ipsa Ecclesia vendicare.

[1 Ceterum quia a nobis humiliter requisisti, utrum juxta priorem receptionem tuam locum recuperare debeas, vel valeas, tibi.]

CAP. XXVII.

Electio simoniaca est cassanda, si propter hoc electoribus promissa fuit pecunia, quamvis electus ignoret, nisi hoc factum fuerit in fraudem electi. h. d. primo. Cum electo reprobato per vitium simoniæ, non dispensat Episcopus. h. d. secundo Abbas.

Celestinus III. (an. 1195.)

NObis fuit ex parte b tua intimatum, quod cum quatuor essent a capitulo constituti, qui debebant quandam eligere in Plebanum: amici ejus, de ejus electione spes habebatur, uni, vel omnibus eligentium promiserunt se pecuniam soluturos, eo tamen ignorante, qui hujusmodi promissione interveniente postmodum est electus: [& infra.] Quia igitur super hoc consulere nos voluisti, consultationi tuæ breviter c respondemus, quod nisi constaret illos, qui promissum tale fecerunt, per fraudem in dispensationem illius, qui eligendus erat, id malitiose fecisse: quamvis ipse promissionis conscius non fuerit, ejus tamen electio, tanquam simoniaca pravitatem præsumpta, est penitus reprobanda: [& infra.]

Ad ultimum, quod in fine consultationis tuæ invenimus, hoc duximus respondendum, quod aliquis in Ecclesiâ d cujuslibet Prælatus electus, & ut dictum est, per pravitatem simoniacas reprobatus, ab Episcopo suo dispensationem aliquam obtinere de jure non potest.

CAP. XXVIII.

Qui dat Prælo pecuniam, ne ipsum in jure suo de facto molester, illam repetit, si Prælatus promissa non servet. h. d. inherendo literæ.

Idem Lincolniensis Episcopo, & Priori de Ponte-Fracto.

(an. 1195. Roma in Angliam.)

I. Dilectus f filius R. Præpositus nobis exposuit, quod cum Eboracen. Archidiaconus eum multis gravaminibus afficere non cessaret, promisit ei certam quantitatem pecuniæ se daturum, ut ab ipsis desisteret læsione: verum dictus Archidiaconus post receptionem pecuniæ super dignitatibus, & beneficiis suis, ab ejus molestia non quievit. Ideoque diser. v. mandamus, quatenus si res ita se habet, Archid. restituere quod accepit (si eum contra promissionem suam venisse constiterit) compellatis.

CAP. XXIX.

Pro benedictionibus nubentium, & exequiis mortuorum nihil exigi debet.

Inno.

a C. 2. de renunciat. in 2. comp. vid. B. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. ad argum. 3. & Turrescrematam in c. statumimus decretum. 1. q. 1. b Cap. 9. eod. tit. in 2. compil. c taliter. d al. in Ecclesiâ qualibet Prælatus electus, &c. e Livonien. f Cap. 10. eod. tit. in 2. compil. vid. B. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. ad 5. arg.

Innocentius III. Abbati de Jugo Dei, & Priori de Sila. (an. 1212. Roma in Galliam.)

SUam a nobis parochiani de Villa Franca querimoniam destinarunt, quod Capellanus eorum pro exequiis mortuorum, & benedictionibus nubentium minus licite pecuniam ab eis exigit, & extorquet: [& infra. 1] Difer. v. mandamus, quatenus dictum Capellanum, ut a tanta præsumptione desistat, & etiam pro excessu satisfaciatur competenter, moneatis: sibi (si obedire noluerit) pœnam canonicam infligentes.

[1 Quod si forte cupiditati ejus non fuerit satisfactum, ne possint mortuorum corpora sepeliri, vel benedictio nubentium celebrari, fictitia ejus impedimenta fraudulenter opponit: quia igitur exactiones hujusmodi sacrorum canonum obviant institutis.]

CAP. XXX.

Si per accusationem constas Monachum simoniace fuisse receptum, receptus, & recipiens deponatur. Si vero per inquisitionem, receptus in archidiaconum deponatur: recipienti vero, & majoribus pœna condigna imponitur: & interim ab executione ordinum sacrorum suspendatur.

Idem Cantuariensis Archiepiscopo. (an. 1212.)

II. Dilectus filius b A. nuncius tuus pro parte tua proposuit, quod cum Cantuarien. diocesium visitans, in monasteriis, & religiosis locis pullulasse repereris simoniacam pravitatem, ita quod in eis multi pretio sunt recepti, qui potius gratis recipi debuissent, ino etiam ad religionis observantiam invitari. Dubitas igitur, an quia multitudo reperitur in causa, severitati sit aliquid detrahendum? Nos inquisitioni tuæ taliter respondemus, quod si adversus eos, qui labe fuerint hujusmodi maculari, accusario coram te fuerit canonice instituta, postquam e crimen ordine fuerit judiciario comprobatum d, tam in dantes, quam in recipientes canonicæ severitatis exercere ultionem. Quod si de hoc tibi per solam inquisitionem constiterit, eos, qui per simoniacam pravitatem in locis talibus sunt recepti, ab illis amotos, ad agendam pœnitentiam ad monasteria dirigas arctiora. Abbatibus autem, & Abbatissis, Prioribus, Prælatibus quibuslibet, & Officialibus eorumdem injungas pœnitentiam competentem, & donec illam peregerint, eos a sacrorum ordinum executione suspendas: injungens Episcopis tuis, ut hanc formam per suas dioceses student observare. Illud tamen gratanter recipi poterit, quod fuerit sine taxatione gratis oblatum.

CAP. XXXI.

Abbas contra testes, qui deposuerunt contra eum de Simonia in iudicio inquisitionis, excipere potest, quod sunt inimici, & conspiratores: alias vero exceptiones criminum opponere non potest.

Idem Priori sancti Victoris, Magistris I. Bonon. & L. Modiceni. Canonici. (an. 1213.)

LIcet e Heli summus Sacerdos in se bonus existeret, & in se pariter, & in ipsis animadversionis divinæ vindictam excipit: dum filiis ejus in bello peremptis, ipse de sella corruens, fractis cervicibus expiravit f. Ad corrigendos igitur subditorum excessus tanto diligentius debet Prælatus assurgere, quanto damnabilis eorum offensas defereret incorrectas. Contra quos (ut de notoriis excessibus taceatur) etsi tribus modis procedi possit, per accusationem videlicet, denunciationem, & inquisitionem ip-

a Cap. 1. eod. tit. in 3. compil. vid. citatos sup. eod. in cap. cum in Ecclesiâ, & in cap. veniens. b Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. vid. Hostiens. in summa tit. de Simonia. S. qua pœna feriatur: & de variis pœnis Simoniacorum adde Bernard. Diaz. in pract. crim. caus. cap. 85. c Crimen eorum, &c. d patefactum. Cap. 3. eod. tit. in 3. compil. f 1. Reg. c. 4.

forum: ut tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, sicut accusationem legitimam præcedere debet inscriptio, sic & denunciationem charitativa correctio, & inquisitionem clamosa debet insinuatio prævenire a: Descendam (inquit Dominus) & videbo, utrum clamorem, qui venit ad me, opere compleverint. Tunc enim clamor pervenit ad Prælatum, cum per publicam famam, aut insinuationem frequentem subditorum sibi referatur excessus: & tunc debet descendere, & videre, id est, mittere & inquirere, utrum b clamorem, qui venit, veritas comitetur. Nam iuxta canonicas sanctiones, si quid de quocunque Clerico ad aures Prælati pervenerit, quod eum juste possit offendere, non facile credere, nec ad vindictam eum res accendere debet incognita, sed coram Ecclesiâ senioribus diligenter est veritas percutanda: ut si rei poposcerit qualitas, canonica districtio culpam feriat delinquentis, non tanquam sit idem accusator, & Judex, sed quasi fama deferente, vel denunciante clamore, sui officii debitum exequatur: eo semper adhibito moderamine, ut juxta iudicii formam, sententiæ quoque forma distent. Cum igitur de Abbate Pomposiano ea nobis frequenter insinuata fuissent, quæ ab honestate regulari nimium dissonabant, Monachis ad præsentiam nostram accedentibus, quidam ex ipsis nobis ipsum de Simonia, perjurio, dilapidatione, ac insufficientia detulerunt. Contra quos cum idem Abbas exciperet, quod denunciationem hujusmodi fraternam e correctio secundum regulam Evangelicam non præcesserat, & iidem constanter assererent, quod correctionem hujusmodi præmississent: licet ad probandum hoc duorum Monachorum juramenta fuissent exhibitum, quia tamen super hoc ipsi nondum contendere desistebant: nos, ut prædiximus, frequentibus clamoribus excitati, ex officio nostro volumus inquirere de præmissis, omnes Monachos, qui vel cum ipso, vel contra ipsum accesserant, juramenti vinculo adstringentes, ut de propositis plenam, quam scirent, exponerent veritatem: quorum depositiones cum in scripturis redactæ publicatæ fuissent, super illis cœperunt multipliciter disputare: quia vero tum ex assertione Monachorum, tum ex ipsis Abbatibus confessione cognovimus, quod idem non modicam summam pecuniæ relictam a prædecessore suo expenderat, & in alia summa majori monasterium obligarat: nos eum quasi de dilapidatione suspectum d, ab administratione Abbatæ duximus suspendendum: & quia Simonia multis modis contra ipsum Abbatem videbatur esse probata, ipse contra testes multas exceptiones opposuit, super quibus fuit multipliciter disputatum, aliis asserentibus in crimine Simoniæ, sicut in crimine læsæ majestatis omnes indifferenter, tam infames, quam criminosos, non solum ad accusandum, sed etiam ad testificandum admittendos: cum ad instar publici criminis & læsæ majestatis procedat accusatio Simoniæ: aliis econtrario respondentibus, quod licet hæc duo crimina quantum ad accusationem, quasi paria judicentur, differunt tamen in multis: cum alia pœna pro uno, & alia pro altero inferatur: & inter personas accusatorum, & testium sit utique distinguendum: cum non per accusatores, sed per testes crimina comprobentur. Ne vero vel innocentie puritas confusa succumberet, vel Simoniæ pravitatis effugeret impunita: nos æquitate pensata illas duntaxat excep-

a Genes. cap. 18. Jone 1. b In antiq. Codic. & in ipso registro Innoc. Utrum clamorem veritas comitetur, nam illa duo verba, qui venit, non habentur. c Vid. B. Thom. 2. 2. quest. 33. arr. 7. Adde Navar. in Manuali confessor. cap. 24. tit. de corr. frat. d Quasi dilapidatio dicitur consumptio verum mobilia, dilapidatio vero proprie consistit circa immobilia.